

Vækst

Uge 24 – 2024

Skadedyr i ærte- og hestebønner i blomstringsfasen

I lighed med vårkornet er der stor forskel på, hvor langt bælgensæden er i udviklingen, men mange marker er nu i blomstring eller meget tæt på blomstringsfasen, hvor man især skal holde øje med angreb af bladlus. Det pt kølige og ustabile vejr fordrer dog ikke større angreb, men der bør altid tjekkes løbende for angreb af lus i både vårkorn, hvede, ærter og hestebønner i denne periode.

Bladlus i ærter og hestebønner

Ærter og hestebønner er især følsomme for angreb af ærte- og bedebbladlus i blomstringsfasen, hvor kraftige angreb kan medføre tab af blomster. Eventuelle angreb i denne periode bør bekæmpes hvis mere end 10-15% angrebne planter og begyndende kolonidannelse. Når bælgensæden er afblomstret, og bælgene har opnået fuld længde og begynder at svulme, skal der være mere en 50% angrebne planter, før en bekæmpelse af bladlus er rentabel.

I ærter sidder bladlusene ofte gemt omkring knopanlæggene i topkuddene. Når marken skal undersøges for eventuelle angreb, kan man anvende et fast underlag, hvorpå topkuddene bankes, så bladlusene slås løse. I hestebønner findes lusene ofte på undersiden af bladene, hvor de sidder i tætte kolonier. Bladlusene kan optræde meget uensartet i marken, så derfor skal flere steder undersøges. Tidlige angreb af bladlus kan også overføre bl.a. virussygdommen ærte-dværgvirose ("virusgulrot") i både ærter og hestebønner. Angreb optræder pletvis ligesom havrerødsot i korn. De angrebne planter er lavere og gule. Ved tidlige angreb kan skudspidsen visne, og der dannes ikke bælg og frø.

Billede 1 og 2. Ærtebladlus i henholdsvis ærter og hestebønner.

Billede 3. Bedebbladlus i hestebønner.

Bønnefrøbiller i hestebønner

Forsøg og erfaringer fra udlandet viser, at det er svært at få god effekt af bekæmpelse. Generel bekæmpelse anbefales derfor ikke. Bekæmpelse med Lamdex kan dog være aktuel i hestebønner til fremavl, da billerne ved kraftige angreb kan skade spireevnen. I svenske forsøg er den bedste effekt opnået ved sprøjtning omkring blomstring. Det bedste tidspunkt i UK angives til at være, når der er udviklet 5-6 blomsterklaser, og der ikke er meget tegn på bælgudvikling. Yderligere behandling efter 7-10 dage kan være nødvendig i visse år.

Ærteviklere i ærter

I foderærter er ærteviklere ("orm" i ærter) oftest uden betydning. I konserves-/plukærter (og konsum-/fremavlsærter) forårsager larverne en alvorlig kvalitetsforringelse, og derfor anbefales at opstille feromonfælder i marken senest ved begyndende blomstring for at følge flyvningen af ærteviklere. I gennemsnit af to års landsforsøg blev procent ærtefrø med gnav reduceret fra 4,6 til 1,7 ved skadedyrsbekæmpelse i st. 71 (10% bælg i fuld størrelse). I forsøg er desuden fundet, at 10% angrebne bælg kan reducere spireevnen med knap 4%, hvorfor man skal være ekstra opmærksom i fremavlsærter.

Flyvningen af ærteviklere kan følges via feromonfælder, som kan bestilles på www.ekoplan.dk. Der anbefales min. to fælder pr. mark og flere fælder i større marker over 10 ha. Den vejledende bekæmpelsestærskel for konsum- og fremavlsærter er en summeret fangst på 50 ærteviklere i alt fra to fælder. Den vejledende bekæmpelsestærskel for konserves-/plukærter er en summeret fangst på 10 ærteviklere i alt fra to fælder. Når tærsklen overskrides, skal larvernes klækning afventes (10-20 dage efter), før en bekæmpelse iværksættes. Det optimale bekæmpelsestidspunkt for ærteviklere ligger derfor oftest senere end tidspunktet for eventuel bladlusbekæmpelse.

Middelvalg

I tabel 1 ses anbefalinger til bekæmpelse af skadedyr i ærter og hestebønner op imod og under blomstringen. Anvend min. 200 l/ha vand.

Tabel 1. Anbefalede løsninger mod skadedyr i ærter og hestebønner op imod og under blomstring.

Skadedyr	Middel	Dosering pr. ha	Bemærkning
Bladlus alene*	Pirimor 500 WG	0,125 kg	Pirimor senest st. 88 (80% af bælgene modne og mørke, frøene tørre og hårde). Maks 1 beh. pr. sæson. Pirimor anbefales ved kraftige angreb af bladlus. Mavrik senest st. 79 (næsten alle bælg har fuld længde). Maks. 2 beh. pr. sæson.
	<i>eller</i> Mavrik	0,1 l	
Ærteviklere eller bønnefrøbiller og samtidig bladlus**	Mavrik	0,15-0,2 l	Lamdex senest i st. 71 (10% af bælgene har fuld længde). Maks. 3 beh. pr. sæson. Lamdex kun udenfor biernes flyvetid ca. kl. 21-03 over blomstrende planter. Lamdex har bedst sideeffekt på bønnefrøbiller.
	<i>eller</i> Lamdex	0,2-0,3 kg	

*Ved anvendelse af Pirimor 500 WG forsvinder bladlusene ret hurtigt efter bekæmpelsen. Ved anvendelse af Mavrik og Lamdex forbliver bladlusene ofte længe i marken uanset den anvendte dosering.

**Der kan evt. anvendes en blanding af Pirimor 500 WG og Mavrik/Lamdex, hvis der ønskes en god synlig effekt på bladlus og samtidig effekt på ærteviklere eller bønnefrøbiller.

Med venlig hilsen Mollerup Mølles Markservice